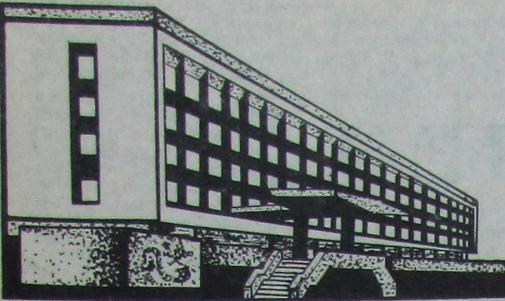

З НАДЫХОДЗЯЧЫМ НОВЫМ ГОДАМ!

Гомельскі Універсітэт

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 40 (787)

Субота, 29 снежня 1990 г.

Газета заснавана
у верасні 1969 года

Выходзіць раз у тыдзень

2 кал.
Цена

СТЫПЕНДЫЯ ІМЯ Я. Ф. КАРСКАГА

Споўйлася 130 гадоў з дня нараджэння выдатнага даследчыка беларускай мовы, літаратурнай фальклорыстыкі, заснавальніка беларускай дыялекталогіі Яфіма Фёдаравіча Карскага. З нагоды гэтай знамяняльнай даты Савет Міністраў Беларускай ССР прыняў пастанову

зуб аў установліні вясною стыпендыя імія Я. Ф. Карскага па 100 руб. у месец кожная. На аснове гэтай пастановы загаданы Міністэрству народнай адукацыі БССР стыпендыі імія Я. Ф. Карскага выдзелены для Беларускага, Гомельскага і Гродзенскага дзяржуніверсітатаў,

Мінскага, Магілёўскага, Мядзельскага, Брэсцкага і Віцебскага педацтвутаў. Яны будуць прызначаныя студэнтам, якія рыхтуюцца ў галіне беларускай філалогіі, даблісці значных поспехаў у вучобе і актыўна ўдзельнічаць у науковай работе.

Прафсаюзная канферэнцыя

Аб тым, што агульнау́ніверсітэцкая прафсаюзная канферэнцыя 14 снежня сарвалася, мы паведамлялі. Прычынай аказалася тое, што ў час яе работы выявіўся недахоп кворуму. Асобынай дэлегаты праўлі недысцыплінавасцю і без усяліях на тое прычын пакінулі канферэнцыю. Таму яе перенеслі на 25 снежня. Так як абодва даклады старшыні прафкома У. А. Пенязя былі заслушаны 14-га снежня, то ў мінуну аўторак адразу ж прыступілі да іх абмеркавання. І за-

значым: не зусім па парадку дні і не вельмі тактоўна. А справа ў тым, што пры размеркаванні выдзеленых універсітэту двох легкавых аўтамашын, одна з іх не дасталася за гадчыку кафедры ГА і медпадрэхтоўкі В. П. Дзядзічкіну. Гэта і выклікала з яго боку абурэнне на ўесь прафком, што ў яго членеў адгукнулася не лепшай рэакцыяй. Аднак потым работа канферэнцыі перайшла ў належнае рэчышча і вынесенны на яе разгляд пытанія былі абмеркаваны. Яны датычыліся выніку работы камісіі прафкома, Савета універсітэта па аздараўленню спраўоўніцтва ў іх дзіцей за 1989—90 г.г., праграмы аздараўлен-

ПАСЛЯ ПАЎТОРНАГА ЗБОРУ

значым: не зусім па парадку дні і не вельмі тактоўна. А справа ў тым, што пры размеркаванні выдзеленых універсітэту двох легкавых аўтамашын, одна з іх не дасталася за гадчыку кафедры ГА і медпадрэхтоўкі В. П. Дзядзічкіну. Гэта і выклікала з яго боку абурэнне на ўесь прафком, што ў яго членеў адгукнулася не лепшай рэакцыяй. Аднак потым работа канферэнцыі перайшла ў належнае рэчышча і вынесенны на яе разгляд пытанія былі абмеркаваны. Яны датычыліся выніку работы камісіі прафкома, Савета універсітэта па аздараўленню спраўоўніцтва ў іх дзіцей за 1989—90 г.г., праграмы аздараўлен-

ня на 1991 год і задач прафсаюзных камітэтаў у галіне паліяншэння сацыяльна-бытавых умоў супрацоўнікаў універсітэта.

На канферэнцыі выступілі В. П. Дзядзічкін, члены прафкома М. У. Ігнатава, П. Д. Грыгарук, У. Ф. Шолах, Э. І. Ліпарава, Г. М. Гадлеўская, прарактар па вучебнай работе М. В. Селькін, старшыня прафкома студэнтаў Н. І. Колтышава, загадчык гаспадаркі ГДУ У. В. Казлоў, швейцар вучебнага корпуса № 3 П. С. Канапаліцкі, дацант кафедры агульной фізікі У. С. Стрыйнікі.

На канферэнцыі дадзена стаўнчая ацэнка работе камісіі прафкома па аздараўленню члену ўніверсітэцкага калектыву іх дзіцей, адзначаны недаходамі ў стварэнні сацыяльна-бытавых умоў.

За ўхіленне ад работы ў прафкоме з яго састаўу выведены Ф. Я. Сырадоеў і У. С. Гладышаў. У састаў прафкома дадыраны Г. І. Варатыцкі.

Падрабязная справаўдзача була падтрымлена ў састаў прафкома бузе змешчана ў наступным нумары.

НА АБЛАСНЫМ ЗЛЁЦЕ

22 снежня ў Гомельскім каледжы інстытуце адбыўся XVIII абласны злёт перадавікоў студэнтіка будатрадаўскага руху. Яны прыдадзялі ўсе ВНУ Гомельскім, сяродня спецыяльных навучальных установаў і ПТВ. У злёце прынялі ўдзел і прадстаўнікі Струпіцкага краевога штаба студэнцікіх атрадаў.

На злёце выступіў першы сакратар Гомельскага АК ЛКСМБ А. Васільев. Выдачтавай астаноўцы лепшым арганізаторам і кіраўнікам будаўнічых атрадаў уручыны Ганаровыя граматы АК ЛКСМБ.

На злёце запрашалася 1 23 чалавекі з Гомельскага дзяржуніверсітэта. Аднай іх прадстаўніцтва аказалася зусім мізірным. Не з'явіўся на злёце штабават сакратар камітэта ЛКСМБ ГДУ С. Дашибеў і начальнік штаба пракоўных спраў Я. Есмантовіч.

Г. МАТОРАНКА,
загадчык сектара
абласнога штаба студэнцікіх атрадаў
і прадаўніх аўяднаній моладзі.

ПА УСЕЙ зямлі адзначаюць людзі навагодніе святы, і ў кожнай краіне — па-своему. У апошні час мы ўсё больш дадаемся аба звязаных з гэтымі вясёлымі днёмі заморскіх традыцыях. Нават пачынаюць тлумачыць, як трэба апранацца на сустрочу года малыя, года тыгра. За святочнымі столамі жартамі працуяще выліць на вуліцу гарлачыкі вады, як робяць кубінцы, або выкінць туды і якую-небудзь непатрабную реч, як італіянцы.

На жаль, мы яшчэ драны на ведаем, як сustrакалі Новы год на Русі. Шмат трэба зрабіць, каб вярнуць рускаму народу гісторычную памяць. Продзі нашыў Пяtra I не пачыналі ногага года са студзеня. Пра-
васлаўная царква, пачынаю-

чы год сакавіком, трymалася біблейскага падання аб стварэнні Богам свету і чалавека менавіта ў гэтым месцы. Прыблізна ў гэтым жа месцы адзначаўся і Валікідзень — Уваскрасенне Гасподняе, даўшае новае жыццё, новае лета людзям. Сакавікі новы год атрымаваў назыву царкоўнага года. Прыкладна з 14—15 ст. Русы пераходзіць да святкавання «новаляцця».

У Маскве свята пачыналася раскаткамі аваціяльных гарматамі ў Крамлі. Услед за выbuchам пачынаў гудзец вялікі звой з калакольні Івана Валікага. Крамлёўскія вароты расчыніліся, і народ напаўніў Крамль, каб сустрэць новаляцце разам з гародам. Гасудары маскоўскія выходзілі да народа ў царкве або дома, калі дамоў заможных гараджан зрабіць

акружаныя світай са стольнікай, баяр, акольнічых. Летадлічэнне з 1 верасня працягвалася да 1699 года. У гэтым годзе Пётр у ліку іншых пераўтварэнняў выдаў указ аб увядзенні летадлічэння не ад стварэння свету, а ад Каляда Хрыстовіх і лічыць Новы год не з 1 верасня, а з 1 студзеня. Як на заснаванне для такой перамены, указавалася на жаданне парадаць аб летадлічэнні не толькі з еўрапейскімі хрысціянскімі краінамі, але і з народамі славянскімі, «якія ў ўсходзію праваслаўную нашай Царквой ва ўсім згодныя». У гэтым жа ўказе быў азначаны і парадак святкавання Новага года. Наказавалася, пасля ўдзячнага маленага спявання ў царкве або дома, калі дамоў заможных гараджан зрабіць

упрыгожванні з хвáбовых дрэваў і захóўца гэта ўпрыгожванне на 7-ы дзень студзеня.

Калядныя і новагоднія віншавальныя картачкі атрымлываюць вялікае распаўсюджанне, яны з'яўляюцца хуткім і танным сродкам для падтрымкі знаёмства. Віншавальныя паштоўкі прытрымлываюць сваёй моды, але большасць з гэтых мастиціх узору змяшчаюць у сабе зімовыя сюжэты: групы дзіцяцей у футрах, снегавыя горкі, каткі і інш. Такі шлях, прадзягам на некалькі сотні гадоў — ад рэлігійнай рytualyту і народных забабон да святочнай традыцыі, якія спрацавалі ўсякі містычны сэнс, — прайшлі нормавы і звычай, гісторычна звязаныя ў прадстаўленні нашых працоўніц зімовіннямі.

ПЯТЫЯ З 64

Прыемная вестка прыйшла ў Гомельскі дзяржуніверсітэт з Беларускага Савета ДФСТ прафсаюзаў. Па групе ВНУ з колькасцю студэнтаў да 5000 чал. (такіх у краіне 64) ГДУ па набранных ачках заняў пятае месца па вялікаму спорту. Тут улічваліся вынікі ў міжнародных і буйнейшых усесаюзных спаборніцтвах. Најбольшы ўнілад у дасягнутых поспехах унеслы студэнты факультэта фізічнай культуры: вяслары чэмпіён свету Андрэй Пліткін, які прадстаўлены да прысьвячэння ганаровага звання «Заслужаны майстар спорту СССР», майстры спорту міжнароднага класа бронзавы прызёр сусветнага чэмпіянату Уладзімір Мажэйка, Андрэй Зуев, майстры спорту Сяргей Асколаў і Андрэй Астрэвік, барыс майстры спорту Андрэй Бараданоў і Эдуард Шпанакаў, пляўчычны майстар спорту міжнароднага класа Алена Рудкоўская і майстэр спорту Валерый Коршыкава.

На току высокую ступеньку віншавальныя кваліфікацыі ўсесаюзной чэмпіянату. ГДУ заняўся ўпершыню. Д. ЖАРКОУ, старшыня спартклуба,

...Бег часу насыпныи. Вось ужо
на парозе. Мы заўсёды чакаем гэта
даіць да нас з духмным пахам елкі
і радасцю. Чакаем цудаў у навагод
што яна прынясе нам шмат радасці,
хочацца пакінуць у старым годзе ў
васмучала, і спадзяемся толькі на с
новым, надыходзячым.

Дык нахай так і будзе ў жыцці, а не то
марах!

НА ЖАЛЬ, сённяшніе на
ша жыццё не надта пе
сціць нас. Наадварот,
ставіць перад намі з кожным
днём усё больш і больш пра
блем. Іх ужо такая колькасць
збиралася, што нам часта
ле не да аптымізму.

цеплыню ўзаемааде
людзьмі.
Асабліва ў святы
забыць пра ўсе пра
душа адпачыла, наб
вагу. Часта яна гэт
і ў будзённыя дні.

Ствараць настрой

Што рабіць у такой ситуа
цыі? Пакрліва чакаць, што па
ўзмаху чароўнай палачкі ўсё
зменіцца да лепшага? Думаец
ца, выйце тут усё ж ёсць. Тре
ба наўчыцца бачыць свет не
ў адных толькі чорных фарбах.
На ўчастце, светлае, прыгно
таксама ж яшчэ ёсць.
ко запамагае захаваць у на
дышы веру ў дабрыню,

сабе самі, і ствараць яго нам
могучы іншыя. Менавіта аб
апошніх хочацца расказаць на
пярэдні Новага года.

Анжэль Шэвардзіну і Андрэя
Вінікава (на здымку) у
ГДУ ведае кожны студэнт, хіба
што першакурснік пакуль вы
ключэнне. Гэтыя маладыя лю
дзі — пастаянныя вядучыя
ўсіх канцэртаў конкурсаў, Фе

Калі яны на сцэне аб'яўля
юць выхад таго ці іншага ўдзельніка канцэрта або фесты
валю, ад іх у залу ідзе тая
ніябачная энергія, якая настрыў
вае гледача на адпаведны лад.
І наадварот: зала нібыта так
сама падсілювае іх, дае за
рад у работе. Так, менавіта ў
рабоце, на першы погляд, та
кой лёгкай, на самой жа спра
ве — вельмі адказнай і скла
данай.

Творчая біяграфія гэтага

лася харэографіяй, што
ей дапамагае на сцэне.

Такі ж шлях прайшоў і
рэй. А калі яны паступілі
вучобу ў ГДУ (Анжэль на
фак. Андрэй на фізічны
культурт), іх першы дзень зна
ходжання ва универсітэце ўже
у якасці студэнтаў стаў для
іх знамінальным тым, што ім
даручылі весці «Свята ведаў»,
якое штогод праводзіцца 1-га
верася ў нашай ВНУ.

Так і пачаўся іх творчы шлях

Відавочна, штосьці адбылося з намі ў выніку маса
вага ўвядзення тэлебачання. Зараз большасць нас можа толькі апэньваць, што нам паказваюць. Мы крытыкуюм наўдуналічны перадачы, якія па задуме павінны былі быт настроіць на вясёлы лад. На экране, на сцэне — весела, а нам — не. Многі з нас ужо не могуць праспаваць што-небудзь, што спадабалася, таму што гэта ўжо не адбараецца, штосьці расказаць — што не слухае, глядзіць уважліва відэа або тэлевізор. Ніяма вясёлых задушэўных зносін, радасці.

Напэўна, патрабна самім вынаходзіць і віднайти ўсіх ўзростаў, якія здадзены на святы, не лініца штосьці зрабіць для людзей, калі тады і святы будуть памятнымі і традыцыя

памножацца.

Дык давайце разам тварыць радасць! З Новым вас

НЕ ЗАБЫВАЦЬ ТРАДЫЦЫЙ

Мая бабулі з боку маці
у пачатку стагоддзя была
настайцай у Сібіры. Яна
рассказала, што акрамя ёл
кі, маскарадаў пад Новы год
наладжаліся ўсёмагчымія
латараз, розыгрышы, гаданні,
катанні на санях і тройд
ках. Апраналіся ярка, у
сіцы, даставалі адзенне
сваіх продкаў, якое захава
лася ў вялікіх куфрах і
передавалася па жаночай лі
ніі часцей некамплектна, так
як у сэм'ях было шмат дзя
цей і кожнага адорвалі.
Напрыклад, у бабулі ад яе
бабулі была сярэбраная лыж
ка і муфта. На свята шмат
спявалі хорам. Добрых спева
коў прасілі заводдзіць новую

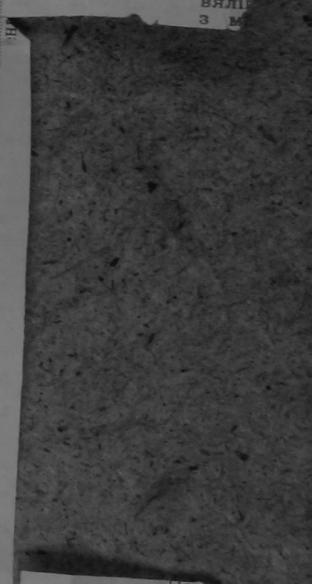
песню, брэць тон, а астатнія
далучаліся упрыгожвалі песні.
Выкідаліся рамансы,
студэнцы, гарадскія і вяс
ковыя, квакія песні, каляды,
песлі, якія перадавалі
з п'ялення ў п'ялененне. Былі забароненныя песні,
іх співалі ў вузкім коле.

Яшчэ ў 60-х гадах было
прыняті спяваньці не толькі ў
гасцілі і на вуліцах. Наш
калі я вучылася ў (1951—54 гг.),
студзені ў святы вельмі до
бра старајгтычныя песні
такіх, якія-доля, ведь
неда..., Среди долины
рэві..., Сінія ліпа вековая, «Вотмленю, але ў іх усяго было

мчиться тройка удалая», «Ко
лумб Америку открыл»,
шмат студэнціх песен з
кінафільмаў, на якія мы
тады хадзілі гурбом.

Памятаю я і першы свой
Новы год 1939 года. Тады
мне было 4,5 гады. Мы з
сістрай хадзілі ў дзіцячы
сад цукровага завода г. Біл
ска (Алтай). Было так добра
і весела з дзедам Марозам і Снягурочай, але я
ужо не памятаю, што яны
нам гаварылі. Падарункі былі ўсе разнастайныя па афар
це. Свярдлоўску. У адным не

пакладзена роўна, так што
зайдрасці ў нас не было, а
ўспаміны засталіся яркімі
да сённяшняга дні. Мне да
стаўся бязвы баульчик, за
горнуты ў цэлафан. Усе гэта
рабілі нашыя бацькі і вых
авацелі, а мы рассказывали не
мудрагелістыя вершы, такія
як «Огуречик, огуречик, не
ходи на тот конец, там
мышка живёт — тебе хво
стик отрызет» і кружлісі
каля ёлкі, адгадвалі цацкі,
якія задумалі дзед Мароз.
У вайне мы жылі ў
Свярдлоўску. У адным не

горыя
яю, ўсіх
жылі

х, пра
ок слічыць
ы змоеты. Іх
нү вельмі
двѣраюць у
люх (Інсты-
тыту СССР,
зААН БССР,
руская Са-
модыя) імя
тъ у двух
— Маскве і

1. Знайшох у іх рознай:
восіць вусы, другі —
баду, трэці перыядчна а-
дровая і тое, і другое. Роз-
найшох іх і узнагароды. Есць
срод іх лаўрэат Дзяржаўнай
Премії СССР, есць узнагароды
медалём Францыска Ска-
лыны. Думаю, не памылося,
алі скажу, што розныя узнагароды
чакаюць і двух астатах.

Але яшчэ больш у іх агуль-
зага. Яны — археолагі. Амаль
усе — дактары гісторычных
навук, толькі адзін (пакуль
што) — кандыдат. Кожны з
іх любіць і умее пісаць і выда-
ць кнігі. Добрая кнігі, якія
така знікаюць з паліц мага-
зу, і на якія не шкода часу
і бібліятэках. Усё чацвёра лю-
дзі не толькі археологію, але
і нароўшце, у кожна-
х іх есць пачуцце гумару.

Усе вышэйназываныя аbstаві-
ны (а асабліва апошнія дзве)
іхнатнілі мяне перад навагод-
німі святамі па-сяброўску ўсміх-
нуцца кожнаму з іх.

У. БАГАМОЛЬНІКАУ,
археолаг.

прыклады, пазмы
творы іншых паэтычных жан-

СВЯЯ НАДЗЕЯ

многія адчуваюць своеасаблівы
бы. Кожны, у каго жыве надзея
да выкарыстаць урачыстую фар-
мую для таго, каб прыйсці ў новае
жыццем.

ята абраду клятвы і абыцці.
Кі раз абыцаюць, што яны больш не

юць сваю прыналежнасць да зор-
гараюць ксераксныя гараскі, а
такі надыходзячы год ім рыхтую...

дарамі Знеш-
фічнай якасцю,
ткамі аб цэнах

мыя сур'ёзныя,
бу і пачынаюць
даваць чытача,
і года.

без разумення
не патрабуеца
карсыць, якую
ўлічні — моц-

ТАЛСТЫХ.

ЗІМНЯЯ
ЭЛЕГІЯ.

Фота
А. Ковала.

ЯК ХТО КАХ

Кухарка — горача.
Цукернік — салодка.
Гімназіст — класічна.
Доктар — смяротна.
Ваенны — агніст.
Кааператар — супольна.
Журналіст — сенсацийна.
Тэолаг — набожна.
Паэт — фантастычна.
Дурань — верна.

ФІРМЕННЫ РЭЦЭПТ

(Як з прозы сёняннянага жыцця
стварыць пазэцію)
Вазыніце прозу жыцця, узби-
це яе на пены эмоцый, пакла-
гоже мінутным бяздумствам,
атрымаеща пазэція пачуццяу.

Алена і Вольга выступалі
за зборныя каманды Усеса-
юнага добраахвотнага фіз-
культурна-спартыўнага тава-
рыства прафсаюзіў. Гэта тава-
рыства і стала ўладальні-
кам Кубка СССР.

Без перабольшвання сказ-
жу, што такому «уроджу»
медалёў — з залатыя, ся-
рабраная і дзеў бронзавыя
— пазадаросці палавіна
людзін рэспублікі краіны,
у актыве якіх імя такой
колькасці узнагарод.

Хочацца спадзівяцца, што
спартыўны клуб і дэяніт
факультэта фізічнай культу-
ры створаецца усе умовы для
купюбіў і павышэння спар-
тыўнага майстэрства вяду-
чых спартсменак.

Важна не забываць, што
у сувязі з пераходам да ры-
начнай эканомікі спартсме-
ны высокага класа — чле-
ны зборных каманд Савец-
кага Саюза — будуть ре-

кламаваць фундаментальная
і прыкладні распрацоўкі
нашага ўніверсітэта. Яно і
зразумела: мы ёшыя спартс-
мены выступаем у розных
гарадах планеты. А наш уні-
версітэт, як і любая замеж-
ная фірма, ме патрэбу ў
рэкламе. Першыя, хто змо-
жна рэкламаваці ГДУ, гэта
спартсмены, на што траба
звернучь сур'ёзную ўвагу і
рэктарату.

В. МАЧАНКА,
ст. выкладчыкі зафедры
фізічнага выявання.

КРОК ДА УЗНАГРОД

У спартыўнай зале нашага
універсітэта адбылісь за-
нальнія спаборніцтвы па
валейболу сярод мужчынскіх

каманд па програме кругла-
гадовай спартакіады ВНУ
рэспублікі. Дзеў пущёўкі ў
фінал аспрачвалі спартсмены
ГДУ і Гродзенскага ўнівер-
сітэта, Беларускага інстыту-
ту механизызацыі сельскай гас-
падаркі і РТІ. У першы
дзень спаборніцтва нашы
валейбалісты дабіліся паравы-
нальна лёгкай перамогі з лі-
кам 3:1 над студэнтамі з
Гродна. У другой сустэречы
яны ўступілі камандзе РТІ,
а ў заключнай — нанеслі
паражэнне будыму інжыні-
рам-механізатарам і занялі
другі радок у турнірнай та-
бліцы. Разам з камандай
РТІ, якая стала пераможцай
зональных спаборніцтваў, наші
валейбалісты ў фінале
працягнуць барацьбу за ўз-
нагороды.

Рэдактар Ул. ВАЛОГА.

Аб'ём — 1 друк. арк.
Тыраж 2000 экз. Заказ 863.

быва
ССР па
спаборні-
1 пер-
тэта фі-
шага уні-
Рудкоў-
коршыкава.
ы чакалі
лення, але
нашымі
аўшыши
усе
атую ўзнага-

раду Алена за-
вавала ў ўніверсітэтскі эста-
феце 4×100 .

Вольга Коршыкава ўзняла-
ся на вышэйшую прыступку
п'едэсталы гонару пасля за-
пілыву ў эстафеце 4×100 м
вольным стылем і заваявала
дзеў бронзавыя узнагароды
на дыстанцыях 100 і 200 м
такім жа стылем. У прыват-
насту, стометроўку яна пера-
адолела за 58,54 сек.

У эстафетным плаванні

«Заслаў X — XVIII ве-
ков», «Заслаўская кафля»
и др.
Фамилия — Заяц.
но хватка — тигрина:
Он книги одну за другой
выпускает.
Хоть не был я лично знаком
со Скориною,
Но знаю: Скорина таких
одобряет.

М. А. ТКАЧОВУ, аўтару
кнігі «Замкі Беларусі».
Два добрых вуса мае
І ўсё на іх матае:
Навуку гістарычную
і дзеяніасць палітычную.

А. В. ЧОРНЕЦОВУ, автору
кнігі «Рэзные посохі
XV в.».

I
Спокойно мог бы Чернецов
Ідти дорогою отцов,
Но он пошел своей дорогою
Немало трудностей в
Но продолжает он и
А посох стал ему...

II
С бородой, за-
но молодой, уз-
 Знает толк в миниро-
Разбирается в кепе
В глубине души — ім
А в руках — пе...
и
А. С. ПЛЕТНЕВУ, аў-
тору кнігі «Хазары», ча-
вешчій Олег от ім
неразумными ха-
А. С. А. ПЛЕТНЕВУ, аў-
тору кнігі «Хазары», ча-
вешчій Олег от ім
неразумными ха-

Отлично ведает Пля
Что меч порой слаб
Она не делает наа-
Но крепко держит хо-
И то, что он не бы-
Она смогла иным ау-
за
З НАЗІРАНІ
ДЗЕДА МАРС

◆